

З АРАБСЬКИХ ПОЕТИВ.

Переклади **А. Кримського**,

присвячені шановному

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ.

Схід... Сирія... Ліван... Тая райська країна,
що про неї „Пісння пісень“ каже:

Всякі паході там дишуть,
Всякі овоці там съплють,
Кардамон зіллявсь із нардом,
Нард розлив ся із шафраном.

Касия і цинамони
У саду тім розцвітають,
А з Ліван — гори дзоркоче
Прохолодний бистренъ чистий...

Квилить горлиця в садочку ;
Висять фиги в зеленочку :
Виноград цвіте — буяє,
Любу паходц розливає...

З тої далекої горячої Сирії, з тої сторони високих, гордовитих пальм широколистих бананів і ароматних міртів, лаврів та померанців, нехай до Тебе

донається ся і мій голос на Твоє съято. Нехай він летить до Тебе на північ, за чотирі синіх моря, і зіллеться з голосами міліонів Твоїх прихильників, що кличуть до Тебе із щирого серця:

Слава Тобі, наш Іване Франку!
Слава Тобі, великий руський письменниче!
Слава Тобі, великий руський патріоте!
Слава Тобі, великий словянине!

A. Кримський.

I.

З наївного I. віку Гижри

(VII в. по Р. Х.).

В П О Л О Н І.

Бедуїнська пісня Джáфара ибн Ольби Хâрисийського.

(Із збірки доісламських або староісламських арабських пісень, що зветься „Хамáса“).

Душа летить у рідний край
До табору Йеменців,
Та тілом я на чужині
В кайданах у Мекканців.

І от, на диво, у ночі
Шідкрадась моя мила.
Вязницю замкнену мою
Тихенько одчинила.

Сказала кілька втішних слів
Та скоро й попрощалась, —
Душа моя за нею вслід
Із тіла видералась.

Дівча! не думай, мов би я
У цім ворожім краї
Зробив ся вже хитким -- плохим
І мов би смерть лякає.

О, нї! й погрозами мене
Не застрашать Меккани:
Я ѹ досі їм не покоривсь,
Хоч на ногах кайдани.

А ти... Тобі я покоривсь:
Тебе кохаю сильно,
Так само як кохав тоді,
Як був людина вільна...

Душа летить у рідний край
До табору Йеменців,
Та тілом я на чужині
В полоні у Мекканців.

II.

Із скептичного V. v. Гижри

(XI в. по р. Х.).

З віршів Абуль-Алâ Маарийського (973—1057).

1. Воро же бит.

Воро же бит воро жить людям...
Алеж він немов слінній!
Має він якусь там книжку,
Щось намацює у ній.

Аж нуда на се дивитись!
Деж він зможе прочитать
Ті рядки, яких не тяжить
Сам Нисака розібрать?!

Перше Він послав Мусея...
Далі, Йесус учив не так,
Хоч також навчав од Бога ;
Мохаммед — ізнов інак !

— „Це вже нам пророк остатній“,
Думав люд усякий раз :
„Вже тепер ми правду знаєм...“
Бідні люди ! шкода вас !

Ви жили учора в нітьмі
Тай сьогодні живете...
Тільки-ж годі ! в нашім сьвіті
Не балакаймо про те.

Схочеш стрілити дурницю —
О ! — кричи найголосніш !
Але правду схочеш мовить —
То шепни тай тихо диш.

2. Котра віра красша ?

Я дивую ся на парсів,
Що корова в них святити ся :
Що вона їм пустить річку,
А вони вмивають лиця.

Я дивуюсь християнам :
Бог постав ся людям в руки
І не зміг одбороnitись,
Хоч терпів страшенні муки.

Я дивуюсь на жидівство :
Бог у них людина ласа :
Тяжко любить кров од жертви
Й запах смаленого мняса.

Я дивуюсь мусульманам,
Що ідуть у путь далеку
Цілувати чорний камінь,
Кремінці швиргать під Мекку.

Отаке в людій ведеть ся!
Я дивую ся ім завжди:
Чи зовсім послили люди
І ніхто не бачить правди?!

Про ґербський (персійський) звичай, щоб очищати тіло од диявольської скверни коровячою сечею, див. у Джемсі Дармстетера: *Ormazd et Ahri-man, leurs origines et leurs doctrines*, ст. 147—149. — Швиргати кремінці в долині Міна по під Меккою — то одна з церемоній мусульманського „хажжа“ (прошці). Що до текста сієї поезії, то я за підвальну взяв той, який зберіг нам Абуль-Фидà в своїй Історії, а додатки я поробив з Бомбейського видання, літографованого.

A. K.

III.

Із сучасної народної поезії.

З народного роману про 'Антара, з оповідання про царя Ноамана.

В о н а.

То не дівчина, то ангел,
Що взяла мою любов!
Най до шовку доторкнеть ся —
То на пучках буде кров.

Найби глянули на неї
Ті що ідолів хвалять, —
Всіх би ідолів зrekли ся,
Щоб ії за бога взять.

Тай съвтий побожний черчик
Хай не дивить ся на ню:
Скоро гляне, геть забуде
Про молитву він свою.

Ой, не пiti воду з моря:
То-ж солона гіркота!... —
Най вона на море плюне —
Посолодшає вода.

Дикі, голі, сірі скали!...
Най вона по них іде,
То зілями і квітками
Кожна скеля поросте.

Ось!... дихнув вітрець на неї, —
Наче квітку поруша...
Ніби віск, у мене тануть
Тіло, серце і душа.

Роман про Антара місцями прозаїчний, місцями віршований. Він незвичайно довгий; деякі частини його зложилися за перших віків Гижри, богато додатків наросло за хрестових походів, тай після того повість не переставала змінювати ся в устах особливих оповідачів-сыпіваків („антаріїв“), яких дуже люблять слухати Араби. Друга половина першої строфі: „най до шовку доторкнеть ся, то на пучках буде кров“ — дуже славна на сході; за тих шестеро слів (ва лямс оль-харір їудмі бананга“) спопрятіть ся сорок поетів: кожен каже, що він перший придумав той вірш. Зовсім ніби в старій Греччині, де

‘Επτὰ πόλεις διερίζονται περὶ φίξαν ‘Ομήρου:
Σμύρνα, ‘Ρόδος, Κολοφῶν, Σαλαμῖν, Ἰοα, Ἀργος,
Αθῆναι.

